

P. Q. 37. E. 48

KAIS. KÖN. HOF

BIBLIOTHEK

29.122-A

ALT-ALT-

29122-A

TIHANY OSTROMA.

KOMOLY LANTOS DRAMA

HÁROM SZAKASZBAN.

IRTA

CSÁSZÁR FERENCZ.

ZENÉJE: THERN KÁROLYTÓL.

MÁSODIK KIADÁS.

PESTEN,
NYOMATOTT LANDERER ÉS HECKENASTNÁL.
MDCCCXLV.

S Z E M É L Y E K.

UZUB, a magyar had fővezére.

KELED, magyar alvezér.

BOJTA, Keled fegyvernöke.

PROKOP, Tihany várparancsnoka.

RICARDO, olasz vitéz.

IZONDA, Prokop leánya.

BELLA, Izonda meghittje.

MAGYAR ÉS OLASZ VITÉZEK. — IZONDA HÖL-
GYEI. — HALÁSZOK. — HABSZÜZEK.

A történet időszaka: 900. — Helye: Tihany és vidéke.

Értesítésül: az idéző jeles sorok nem énekeltetnek.

Árpád 900-ban seregével a Csepelyen átkelvén, hadait három csapatra osztá. — Ezek egyike Uszubú (Uzub) vezérlése alatt a Bakony- és Vértesen átnyomulván, miután Palotát s Veszprémet meghódította, a Balatonnak vonult. Tihanyt akkor, mint Veszprémet is, olasz várhad védelmezé. Vára erős volt, s mint Veszprém: úgy Tihany bevétele is, többnap munkába került a magyar hadaknak; míg végre az ellenállni már nem képes olaszok visszavonulván: a várt a magyar seregek elfoglalák.

Ezen ostrom alatti időből vevé költő jelen műve meséjét.

Keled, a magyar had egyik alvezére, azon követséggel küldetvén Uzub által Tihanyba, melly a várat, mint Etele egykori sajátját, Árpád hadainak leendő visszaadásra fölkérje, meglátja ott Izondát, Prokop a tihanyi várparancsnok kecseljes leányát, s iránta szerelemre gyúl. — Izondának, kit Ricardo olasz vitézzel apja már eljegyzett, szinte megtetszett a szép magyar dalia, s az olasz hölgyben szenvedélyt költe, mellyet ez leküzdeni képes nem vala. — Az alkudozás nem sikerülvén, s az olasz őrsereg el levén a védelemre tökéelve: Uzub, hogy a dolgon könnyítsen, az ő magyaroknál olly

igen szokásban volt hadcsellel él, s táborával visszavonulást szinleltet.

Azonban Bojtának, Keled hű emberének, sükerülvén a várba lopózni, általa Izonda komornája tudatja Keleddel azon földalatti utat, melly a tó partjáról a várba vezet. Ezen Keled, kit a fővezér az éjszaki hegyeken visszavonuló tábortól, kémelőcsapattal visszahagy, néhány bátor vitéze kíséretében éjjel Tihany alá sajkázván, Izonda szolgaleánya által a várba, a szűz szobájába, fölvezettetik; ott azonban Izonda apja és jegyese által meglepetik; de a veszélyből vitézei ótalmával a titkos ajtón ismét kimelekszik.

Ricardo boszút akarván állani a szittya hősön, ki mátkája szívét elorzá: magyar fegyverzetben Keled sátorába jő, s ott a szendergő hőst mármár meggyilkolja, midőn az apjától eltaszított Izonda, Bojta kíséretében, épen jólkor érkezik Keled életét megmenteni. — Keled Ricardon nemes boszút áll: visszabocsátva őt a várba, mellyet nemsokára a magyar had megrohánván, birtokába vesz. Ricardo az ostrom közben Keled karja által elesik; Prokop fogolylyá lesz, s az utána sietett Izondával együtt Uzub által harczdíjul, az ostrom alatt hős tettei által magát kítüntetett Kelednek adatik. — A fogoly Prokop kiengesztelődik. A magyar sereg daléneket zeng.

ELSŐ SZAKASZ.

A szin eleje tábori sátrort képez, mellyben a korhoz alkalmazott vezéri fényű öltüzetek a fegyverek közepett párduczczal borított kerevet látható. — A szin mélyén kilátás a Balaton- és Tihanyra
— Korány. — A távolban koronként kürtök riadoznak.

ELSŐ JELENET.

Keled. — Magyar vitézek.

Vitézek. Fel, vezér! a hajnal ékes
Rózsaarcsza felpirult,
Kürt riad, zugó szavára
Mellünk harczy lángra gyult.
Jer csatára, jer velünk,
Sánczain vár ellenünk!

Keled (fülkél a kerevetről, mellyen gondolatokba merülve állt).

Igen, csatára! . . . Ah, de Bojta késik.
Tán elfogák őt? Mért dobogsz, miért, ah.
Te szittyaszív?

Ah, hová lön szüm nyugalma
S harczy bátor hős eröm?
A szerelem nagy hatalma
Igy leverte szüm, velöm!
Én, ki a csatát szerettem,
Mint virág a nap hevét:
Látva őt, mindent feledtem,
Csak nem égszemét!

Vitézek. Mért habozni illy sokáig?

Tenni ezt nem szokta ő . . .

Keled. Kell szeretnem őt halálig,

Bájjal bűvölt meg ő!

Vitézek. Tedd, Hadúr, e hős vezérnek

Lángaczéla ellenének

Vész maradjon mindörökre,

Mint karod tűzéle.

Keled (eszmélve). Nem lesz csatánk. Parancsát

A fővezér ma ismét visszavette,

S a kürt nyugalmat hirdetett szavával.

Vitézek. Új erőt hoz a vitéznek

Harcz után a nyugalom;

Lesz feledve nyert sebének

Vére újabb hajnalon:

És a kopja, mit röpit,

Biztosabb halált sívít! (Vitézek el.)

MÁSODIK JELENET.

Keled. Hová legyek, ha érzetim kitudják

Az agg Uzub s a tábor hős vitézi?

O, el ne áruld keblem szenvedélyed,

Szakadj meg inkább, mint Ung bérczetetőin

A szikla, mellyet zord vihar repeszt meg.

Vitéz Korondnak hősi magzatáról

Ne mondja senki: rajta hölgy szerelme

Győzött, s miként moh, elpubult az édes

Lánycókra melle, és ő gyáva lön; . . . ne!

Izonda! o mért láttak e szemek,

S miért nem őrzé a nehéz aczélvért

E mell t hivebben!

„Száz csatára kész valék én,
 „Hős Uzub, hadad követni:
 „Ott babért fogék szerezni
 „Ifju homlokomra.
 „Békeszót a vár urának
 „Vinni volt elég vitézed;
 „Engemet buval tetézett
 „A parancs bizalma!“ (Ledől a kerevetre.)

HARMADIK JELENET.

Keled. — Bojta.

Bojta (jő). Csak magad vagy itten,
 Uram, Keled?
 Keled. Te, Bojta? Szólj: mi hirt hozsz?
 Bojta. Üdvöt, szerelmet; és, ha tetszenék, még
 Találkozást is, a tó partjain,
 A vár alatt, hol este szép Izonda
 Meghittje fog rád várni s fölvezetni
 Szüd asszonyához.
 Keled. Ah, valót beszélsz-e,
 Hü Bojta? mondd csak . . .
 Bojta. Hidd, a legvalóbbat.
 Keled. Szerettelem hát, Bojta? szólj; az égre!
 Szeret viszont ő, s látni vágyik engem? . . .
 Bojta. „Leánya mondá; s úgy hiszem, szavában
 „Urnéja szólott.
 Keled. „S hol találkoztatok?
 Bojta. „A vár alatt, hol tó hullámitól
 „Környezve a szirt, hozzáférhetetlen
 „Küzdő naszádót nem szokott hadunknak.
 „A szirt felett szép kert terül: magas fák

„S törpült csalit közt rejtvék útai.
 „Halászházában bizton feljuték.“ — De,
 Vezér, ne engedd elkapatni kebled
 A szenvedélytől; hátha csel?

Keled. Lehetlen!

Ég csalna inkább, Bojta, hidd!

Bojta. Ohajtom.

Keled. Ah, ha őt te láthatád, mint
 Láttam én leányi közt,
 Ollyan ő, mint rózsabimbó,
 Mellyet esti szél fűröszt
 A patak hűs árja gyöngyén;
 Mint havasló líliom
 Felközelgő hajnalon
 Csöndes völgy ölén.

Kék szemének bájegéből
 Lelke tiszta lángja szól,
 És a hang, mi hárfadalban
 Foly le biborajkiról,
 Nem csal az, o Bojta, érzem,
 Érzi azt e hő kebel:
 A vitézt nem éri csel
 Hölgye küszöbén.

Bojta. Tehát, vezér, te mégysz? . . .

Keled. Megyek, repülök . .

Bojta. Nem félsz veszélytől?

(Kürtriadás). Csöndesen! közelg a

Zaj; a vezér jő.

Keled. Vajjon mit kíván?

„Szállja meg szívét a béke
 „A csatára kész vezérnek;
 „Most szerelmem istenének

„Esküvém fel bajnokul.
 „Majd, ha hölgyemet karomra,
 „Füztem, élek újra néked,
 „S küld aczéлом ellenéltet
 „Áldozatra, nagy Hadúr!

NEGYEDIK JELENET.

Uz ub. Keled. Bojta. Magyar vitézek.

Bojta. Uz ub, vezérünk!

Uz ub. Üdv Korond fiának!

Keled. Uram vezér! légy üdvöz sátoromban.

Uz ub. Tetszett tanácsod, hős Keled, hadunknak:
 Nem ostromoljuk a sziget lakóit
 E szirtodúban.

Keled. Ég, o hála néked!

Uz ub. Elszánt, csatát nem rettegő had őrzi;
 Rajtunk figyelme, s ezt ki kell kerülnünk.
 Ma még vonuljon vissza a sereg
 A hegy mögé . . .

Keled. Sors újra sújtasz engem!
 Elhagyni őt! . . .

Uz ub. S ha kétszer szállt alá majd
 A nap nyugonni, visszafordulandunk
 E szép mezőre csöndes éjhomályban,
 S a hajnal arcza megvitt várfokon
 Mosolygja csókját győztes fegyverünkre.

Keled. Hadúr, ne hagyj el!

Uz ub. „Hős Keled, te, bátor
 „Kémlőcsapattal a közel hegyekről
 „Tartsd szemmel őket addig is.

- K e l e d.** „Vezér,
„Hűn teljesitem. — Hála, nagy Hadúr!
V í t é z e k. Bölcs parancsod, ősz vezérünk,
Győzelemre visz megint.
U z u b. Hő csatára visszatérünk,
Győzelem babéra int.
K e l e d. Így mosolyg fel szép reményünk,
És a kéj, mit arcza hint.
U z u b. Nincs, ki ellenállni tudna
A magyar had ostromának;
Mellyet őseink birának,
A kies hon már övé!
K e l e d. Nincs kebel, ki győzni tudna
Ellenében a varázsnak,
Melly magát szűm asszonyának
Kék szemére átszövé.
V í t é z. Nincsen ellen, melly ne futna
Hős Uzub sulyos vasának
Látva fényét; a csatának
Szép babéra már övé. (Kl mindnyájan.)

V á l t o z á s.

Csarnok a tibanyi várkastélyban, a X-dik század izlése szerint
aranyzatokban mutatkozó pompával bitorozva. — Reg.

ÖTÖDIK JELENET.

Palotahölgyek. (Utóbb) Bella.

- Hölgyek.** Mint virág, melly bimbajából
A korány gyöngyharmatára
Keblet, illatot kitára,
Sorvadoz viharban:
Elborúl a hölgy kedélye

Fegyverek duló zajára ;
S hő szerelme édes árja
Ölve bűbabokban !

Bella (jó). Fen asszonyunk, im . . .

Hölgyek. Üdvözeljük őt !

HATODIK JELENET.

Izonda. — Bella. — Palotahölgyek.

Hölgyek. Mi bú ül arcán !

Bella. Szenvedél, Izonda ?

Izonda. Miként találna e kebel nyugalmat,
Midőn halál zúg, vad halál körülünk !

Vész szakadt e nép fejére,

Irva már kínos halála :

Lel kegyetlen ostorára .

A magyar karokban,

Gyöngé páráként enyész el

Végtelen nyomorban.

Hölgyek. Elborúl a hölgy kedélye

Fegyverek duló zajára ;

Hő szerelme édes árja

Ölve bűbabokban.

Mint virág kitárt kebelrel,

Sorvadoz viharban !

Izonda. Nem láthatám még, Bella, jó atyámat . . .

Bella. Soká alig fog késni, itt leend . . .

Izonda. Ő védelemre gondol, míg leánya
Szívét elorzá a magyar követnek
Szép hősi arcza. — Bella !

Bella. Asszonyom,

Az égre, lassan !

Izonda. Bú- és gyötrelemben
 Töltém az éjet. Látom a veszélyt; ah,
 Jól látom én azt, s küzdtem enmagammal,
 De mind hiába! el nem fojthatom már
 A gerjedelmet, melly iránta szűmben
 Támadt Tanácsolj: mit tegyek?
 segíts, ah!

Csöndesen, mikép ligetnek
 Árnyain folyó habok,
 Tűnedezték a napok
 Kedvesen, derűlten:
 S ime jött a szittya férfi
 Láttam őt, — sötét szemén
 Andalogva csüggtem én,
 Sirtam — és örültem!

Bella. Ah, csöndesedjél; még nincs veszve minden
 Remény, Izonda!

Izonda. Mint remélnék én?
 Atyám parancsát ismered! . . Pogány és
 Ellen, kiért e szív szerelme ég!

Hölgyek. Mi titkokat beszél?
 Ő mátká, — s nem remél!

Izonda. O hagyjatok magamra, kedvesim!

Hölgyek. Bú zavarja titkosan,
 Ajka föllegezve van. (Elvonulnak.)

HETEDIK JELENET.

Izonda. — Bella.

Bella. Bizzál a sorsban, asszonyom.

Izonda. Te jó vagy,
 O Bella! ámde, súlyos helyzetem.

Atyám . . . Ricardo . . . magzat én s
jegyes! . . .

Vétek szeretnem őt, érzem; de Isten
Bocsássa meg bár, nincs erőm legyőzni . . .
Csak egyszer, ah! csak egyszer látni őt
még,

Aztán

Bella. Izonda, látni őt fogod . . .

Izonda. Őt látni, Bella?

Bella. Tőled függ csupán.

Izonda. Nem értelek, szólj . . .

Bella. „Tudva titkodat.

„Szóltam, nevedben, küldött emberével,

„S találkozásra helyt tűzék a szittyá

„Vitéznek . . .

Izonda. „Bella!

Bella. „Büntess bár, ha tetszik . . .

Izonda. „Büntetni? nem! te jó lélek. De a vész

„Meggondolád-e, mely fejünkre nőhet?

Bella. „Nincs semmi vész. A titkos út kevéstől

„Ismertetik csak, s azt az éj sötéte

„Még biztosabban rejti, s így, ha látni . . .

Izonda. „Őt látni, Bella, oh igen! . . . De nem, . . .
nem!

Bella. „Őt látni, s még ez estve . . .

Izonda. Még ez estve,

Mondád?

Bella. „Ha látni kész vagy . . .

Izonda. Szólj, o Bella,

Szólj: eljövend?

Bella. El.

Izonda. Ah, meglátom őt!

Bella. Ma estve, így szólt küldött embere.

Izonda. Jöjj! szerelmem édes álma

Teljesülve hadd legyen ;

Jöjj, eléd karom kitarva,

Szűdre szűm pihenjen.

Üdv mosolyg reám: remény, te,

Pillanatra légy kegyes !

Éltem áldozom fel érte,

Ég, o légy kegyes !

NYOLCZADIK JELENET.

Prokop. — Izonda. — Ricardo. — Bella.

Olasz vitézek. — Palotahölgyek.

Izonda. Atyám!

Prokop. Leányom! mint örül ez agg

Kebel, midőn bú s gond nélkül simulhatsz

Ismét reá.

Ricardo. S én üdvezülni érzem,

Szép szűz, cnyémet: biztosítva látván

E vár nyugalmas régi napjait,

S a boldog órák kéjes perczeit.

Izonda. Miként, atyám? a béke létesült tán...?

Prokop. Nincs béke kötve s frigy nem létesülhet

Rabló csoporttal, melly mindent kíván,

S botor negéddel oszt, ígér kegyelmet

Az elrabolt szent birtokok díjában. —

Illy gyáva alku nem való Prokopnak!

Ricardo. A dőre csorda azt hívé: hasonlót

Talál e várban gyáva önmagához.

Izonda. De hát miként...? nem értem... szö-
jatok!

Vitézek. Félve karjaink hatalmát,
Ellenünk eltávozott.

Prokop. Megcsalatra látta vágyát :
Ős Tihany nem alkudott.

Ricardo. Sejtve törpe, rút halálát,
Elhagyá az ostromot.

Izonda. Ég ! reményem gyöngé szálát
Megszakadni így hagyod ?

Hölgyek. Visszanyerte volt nyugalmát
A vidék — a sarczozott.

Prokop. „Vig dalokra, hős vitézek !
„Ünnep érjen ünnepet :
„Messze jár a megvetett
„Szittyá bős hadával.
„Gyáva az, ki vad parancsát
„Félve elfogadni kész ;
„Harcztanúlt olasz vitéz
„Félni nem szokott.

Ricardo. }
Vitézek. } „Megvetők botor dagályát
„Halni tud csak, halni kész,
„Rabigát olasz vitéz
„Türni nem szokott.

Izonda. „Mért e sziv örülni nem tud,
„Bárha elvonult a vész ? . .
„Itt a bú, a szenvedés,
„Mit reám hozott !

Hölgyek. „Béke száll megint Tihanyra,
„Szép tavunkra béke néz,
„Meggzünék a csüggedés,
„Melly körülfogott.

- Prokop.** A háláünnep fényét, jó leányom,
Holnap menyekzőpompa is tetézze ;
Szavam Ricardo birja rég
- Izonda.** Atyám! . . .
- Ricardo.** Ah boldog én!
- Prokop.** Mit a duló magyar had
Késeltetett csak, vágya kebleteknek
Hadd teljesüljön
- Izonda.** O balasszd, atyám,
Kevés napig csak!
- Ricardo.** Ég! ő nem szeretne
Engem?
- Prokop.** Halaszszam, lányom? . . . mondd,
miért? . .
- Izonda.** A rettegés, . . bú, . . melly a harczy zajra
Elzaklatá e női szív nyugalmát . . .
O ég! . . .
- Prokop.** Legyen, mig majd lecsillapsz.
Ricardo? . . .
- Ricardo.** Fáj, az üdv után sovárgni! . .
De mit tegyek? . . . ha úgy akarja ő.
- Izonda.** Messze tőlem, ah gyülölt frigy,
Melly reám csak gyászt lehelne!
Égjen érte szűm szerelme,
Titka szent tűzében! . .
Látni, bírni nem fogom bár,
Vágyaim feléje szállnak;
Képe éljen a búárnak
Néma tengerében.
- Hölgyek.** Hőse lángoló szavára
Ajka így mikép felelne?

Más jegyest ohajt szerelme,
Más honol szívében.

Ricardo. O ha nem szeretne engem . . . ?
S keble lángja mást ölelne! . . .
Áldozatra vért keresne
Szűm sovár dühében!

Prokop. }
Vitézek. } Menthető borúlt kedélye . . .

Nászt mikép is ünnepelne!
Majd mosolyg nap új öröme
Föllegetlen égen!

(A kárpit lefoly.)

MÁSODIK SZAKASZ.

Balaton partja a tihanyi foknál: jobbra a vár látható ezüstjében
a lenyugvó holdnak, mely a tó vizét végsugarival önti el. —
A mint a halászdal végződik, elsütétül.

ELSŐ JELENET.

Ricardo (küpenybe burkoltan kilép a bokrok közül.)
„El van halasztva a nász? És miért? . . .
„Talán vetélytárs? Nem; mikép lehetne?
„El, el szivemtől kinzó képletek! . . .
„És Bella hol van? Vajjon mit hozand,
„Mi érdekelni tudja keblemet?
„Olly titkolózva szólt, s e helyt tűző ki,
„Hol látni fognék nem várt dolgokat . . .

MÁSODIK JELENET.

Bella (jö). — Ricardo.

Bella.

„Ricardo!

Ricardo. „Mi hír, o Bella?

- Bella. „Fontos! fontosabb, mint
 „Gondolni tudnád. Halld, sietve szólok,
 „Időnk szorúl már.
- Ricardo. „Szólj, o szólj hamar!
- Bella. „A szép jegyesnek szíve nem tiéd . . .
- Ricardo. „Sátán! kitépem átkos nyelvedet
- Bella. „Nem
 „Szólok tehát . . .
- Ricardo. „Mondd, mondd tovább. Bo-
 csáss meg ;
 „Már hallgatom. Szólj.
- Bella. „Szittyá hőst kegyel
 „Izonda szíve ; és hogy szóom igaz :
 „Várj itt kevéssé, s meggyőz tenzemed.
 „A hős vetélytárs eljövend ; a várba
 „Rendelte őt a szép jegyes magához.
 „De zaj közelg (Dal a távolban.) Ha-
 lászok lesznek, és
 „A boldogított szittyá is jöhetne . . .
 „Vonulj, Ricardo, vissza a csalitba. (El.)
- Ricardo. „Vetélytárs! . . . Mit kell hallanom! Be-
 várom
 „Őt; és ha jöni fog, kioltja kardom
 „Az életet, melly éltem elrabolja.
 (A dal közeledik ; Ricardo a sűrűbe vonul.)

HARMADIK JELENET.

Halászok. (A dalt kívül kezdik ; a színen dalolva sajkáznak keresztül, s daluk a távolban hangzik el.)

Csöndes éjjelen, szelid hold,
 Szép tavunkon vándorolsz ;

Fénytükört vonsz a habokra,
 Mig nyugonni elhajolsz.
 Szende képed felcsalá a
 Tó szívére a halat,
 És a háló nem lelé meg
 Foglyait a viz alatt.
 Vond el arczod szép ezüstjét,
 Hadd terüljön a homály:
 Kész a háló, melly fogolyra,
 Mig mosolygsz, hiába vár.

NEGYEDIK JELENET.

Keled. — Bojta. — Néhány magyar vi-
 téz. — Két sajkász.

(A mint a halászdal elhangzott, jó Keled sajkán embereivel; a Bojtával kiszállván, a többiek visszavonulnak.)

Keled. Im, partra szállunk, Bojta ő közel van!

Bojta. Csak baj ne érjen . . .

Keled. A had zord fiának
 Bajról beszélsz te? Őrt áll hő szerelmem,
 S Hadúr hatalma őrt kegyes szemével.
 Jer! . . .

Bojta. Lassan, a jelt még nem láthatám;
 Megállj . . .

Keled. Siess, siess!
 Éj sötéte, ah fedezd el
 Fátyoloddal lépteim,
 A derült ég ivein
 Ködlepél borongjon!

S én homályod titkos útján
 Elviendem lángomat,
 Édes, égi vágyomat,
 Melly feléje von!

Habszűzek (a szin mögött).

Üdv! a had dicső fiának
 Hő szerelme útain;
 Üdv, a habszűzek lakának
 Éji csendü partjain!

Keled. Ah, milly varázshang!

Habszűzek (kívül).

„Menj, ne félj! szived vezessen;
 „Kit szeretsz, epedve vár;
 „Hű ölében égi kéjjel
 „Boldogit az üdvsugár!

Keled. Mi bűvös ének! . . . Bojta!

(A szilbokokron feje fátyol leng fel.)

Bojta. Ott lebeg,

Uram vezér, a fátyol! . . Int, jerünk.

Keled. O hála, Bojta, e perczért neked!

(Mindketten el.)

ÖTÖDIK JELENET.

Ricardo (egyedül az ellenkező oldalról jő).

O szép vitéz te! majd nyomodba érek . . .
 A várt bevenni, nem lesz könnyü munka!
 Álnok leány! . . Oh düh! . . Boszum fejedre,
 Boszum reátok, szörnyü vérboszú!

Zudúlni érzem véremet,
 Feltés rohanja meg,
 S vadúl kinozza keblemet,
 Benn poklot érzek.

Igy árulá el szívemet,
 Így apja istenét?
 De megboszúlom mennyemet,
 Mit lelke dúla szét! (Kirohan.)

V á l t o z á s.

Terem a tihanyi várkastélyban.

HATODIK JELENET.

I z o n d a (egyedül).

Te elnyugodtál a csöndes habokba,
 „A messze kéklő halmak éjködébe?
 O bár magaddal vitted volna, szűz
 Vándor, viharhozó keblem kinait! . . .
 — És Bella nem jő? . . Oh ég . . . mit te-
 vék! . . .

Remegsz, o szív? — szerelmedért

Ne, ah! ne reszkess;

A láng, mi vészre vonz, vezet.

Kioltthatatlan érzet,

Olly égi, kedves.

Az ég ivén a csillagok

Szendén ragyognak,

Köröttök ékes angyalok

Szerelmi bájos légdalok

Ölén forognak.

Szeretnek ők is: Szerelem

Sugára fényök;

Mi benned ég, az érzelem,

Oltári lánggá szentelem,

Felhat közéjük!

HETEDIK JELENET.

Izonda — Bella.

Bella. „Keled nyomomban . . . asszonyom! . . .

Izonda. „Keled?

Bella. „Igen; szavadra vár . . .

Izonda. „Bocsásd be őt . . .

„O Bella, mit tevének? . . . Ég, o ne hagyj el!

NYOLCZADIK JELENET.

Izondá. — Keled. — Bella.

Bella. Jövel, vitéz! (Ki.)

Izonda. Ő itt! . . én reszketek . . .

Keled. Nyelvem lekötve . . . kéjzön ne öl meg!

Izonda! . . szívem üdve, im előtted

Imádva hullok porba e kegyért . . .

Izonda. Fel, o vitéz! nem kegy, mi téged e

Terebbe szólit . . .

Keled. Üdv neked, dicső hölgy,

És üdv szívemnek, melyet így megértél . .

Izonda. Milly égi hangok!

Keled. Szép Izonda, halld,

„Mit a magyarnak ajka nem tudand

„Kellón lefestni, szívem lángjait:

„Első valál te, a ki szemsugárod

„Varázsnyilával keblem megsebezted

„S szelid szerelmet költél benne fel.

A hadak sovár fiában,

A míg téged, hájalak,

Útamon megláttalak,
 Véröröm honolt csak;
 Harczviharban nőtt babérok
 Voltak édes vágyaim;
 Most kiesbek álmaim,
 Szép körödbe vonnak.

Izonda. Mi bájosan rezg édes hangja vissza
 Félénk szivemben . . .

Keled. És te nem felelsz,
 Izonda? . . .

Izonda. O, vitéz!

Keled. Ah szólj, csak egy szót!
 Mondd, hogy szeretsz, oh mondd, s én
 üdvezülök.

Izonda. Nem állhatok már ellen szép szavának . . .
 Mért fojtsam el tovább? . . . Igen . . .
 szeretlek! . . .

Keled. Ah, boldog én!

Izonda. O nyelvem, mit tevé!

Keled. Ne bánd, ne, szép szűz, a szót, mely szí-
 vedből

Szállt ajkaidra

Izonda. Oh igen, szivemből!

Látni téged és szeretni
 Pillanatnak műve volt;
 Szűm tiéddel összeforrt
 Össze mindörökre.

„Ah, de mint fogok daczolni

„Végzetem súlyos karának? . . .

„A kebel duló hadának

„Kínja enyhül-e?

K e l e d. Epedni szünjél . . Mondd csak , hogy szeretsz,

„Hogy szűd enyém , s te szinte az leenedsz . .

I z o n d a. „Tiéd ? de mint ? . . . Ah istenem ! . . .

K e l e d. „Káromra

„Fűzlek . . .

I z o n d a. „Karodra ? Oh, te nem tudod még . .

K e l e d. „Nem ; s tudni mást én nem vágyom , csak azt, hogy

„Szeretsz, s enyém vagy . .

I z o n d a. És atyám ?

K e l e d. Atyáddal

Végzend a fegyver . . .

I z o n d a. Fegyverről beszélsz-e,

Ha lánya kedves ?

K e l e d. Kedves mint az ég

Harmatkönyűje a tikkadt mezőknek,

De . . .

I z o n d a. Oh, ne szólj ! E kéz már . . . nem sajátom.

K e l e d. De az szived ?

z o n d a. Nem ; az . . . tiéd.

K e l e d. S e kéz is

Enyém legyen, hő szived birtokával.

I z o n d a. Nem türöm, nem, a bilincset.

Melly kin-árba elsodorna :

Bárha végcsepig kifolyna

Vére hő szívemnek.

Kit szeret, kiért eped, vtv,

Szívem érte hadd hevüljön,

Dobbanásin üdvezüljön

A szabad kebelnek !

K e l e d. Szeretetem a bilincset,
 Melly karodra fűzve volna,
 Bárha végcsepig kifolyna
 Vére enszivemnek.
 Nem lehet rab illy nemes szív;
 Mint virág szabad mezőkön :
 Dobbanásin üdvezüljön
 Tiszta, hő kebelnek !

K e l e d. Jer, szép Izonda, e falak közöl,
 „Hol bú honol, kín s fájdalom tanyáznak;
 „Jer, én mególok, boldogítani foglak . . .

I z o n d a. Mit kérsz, vitéz? Nem! el nem hagyhatom
 E várt, apámat s ősim istenét, nem
 Elhunyt anyám szent hamva rejtekét . . .

K e l e d. „Jer, itt reád csak bú vár, és veszély;
 „Jer, üdvezülni védő karjaimban !

I z o n d a. „Nem, az lehetlen !

„Hagyj szerelmi lángjaimmal
 „Kínaim nagy tengerén;
 „Menj te, hős babért aratni —
 „Búmban hadd epedjek én !
 „S majd, ha szűm kiszenvedett,
 „Köss füzért siromra.

K e l e d. „Halni nem szabad neked, nem !
 „Élj, szeress és üdvezíts,
 „A csaták vihardühében
 „Hős merényre lelkesíts.
 „Légy napom te, légy vitéz
 „Tetteim babéra !

K e l e d.

Jer, siess velem !

KILENCZEDIK JELENET.

I z o n d a. — K e l e d. — B e l l i a.

B e l l i a (Gő). „Atyád, Izonda, fegyveres csapattal,
 „S a bős Ricardo, termeid felé . . .

I z o n d a. „Ah, elveszénk! . . . Menj, menj Keled, siess!

K e l e d. „S te jössz velem?

I z o n d a. „Menj, távozzál hamar;
 „Remegj dühétől! . . .

K e l e d. „Én . . . remegni? . . . Jer!

(A rejtek ajtó felé.)

TIZEDIK JELENET.

P r o k o p. — R i c a r d o. — I z o n d a. — K e l e d.
 B e l l i a. — O l a s z v i t é z e k.

P r o k o p. Megállj, lator! — S te, szép virág, ki így
 Hinárba húztad őt — megálljatok!

O l a s z v i t é z. Szittyaférfi e falak közt?

Átkozott, rut árulás!

I z o n d a. Atyám!

R i c a r d o. Boszúmat most kitölthetem.

P r o k o p. Atyád? neked, ki áruló levél!

I z o n d a. Atyám, bocsánat! . . . szívem . . .

K e l e d. Jer! — Fel a

Porból! megóv e kar.

R i c a r d o. Mi vakmerőség!

P r o k o p. A szittyafajnak méltó hőse! . . .

K e l e d. Szünjél!

Szitokszavadra felgyül vérem, és még
 Feledni tudnám, hogy e hölgy leányod.

(Kardot húz.)

I s o n d a. Keled! megállj . . . Ah, ő atyám! ne
gyilkolj!

Oh ég! mi gyászos felleget
Idéztem én fejemre;
Belőle átkos vész szakad
Leroskadó szívemre.
Temessen el bár engemet;
Legyek szümáldozatja;
Ne érje bős haragja
Ne, lelkem kedvesét!

P r o k o p. Így elfeledted istened?
Igy hamvadó anyádnak
Porát, s ki téged hön ölelt,
Tanácsszavát apádnak
A vad pogány rut csárait
Kerülni nem tudád te?
Halál, gyalázat érje
Szived vak érzetét!

K e l e d. Kiméld leányod életét;
Nem bűnös ő irántad,
Sem istenét nem hagyta el;
Meghallgatá imámat!
Szeret, s szívem csak érte él,
Ah! boldogítsd, ne büntesd;
Ki kérni nem szokott, esd
A szittyá, — vedd kezét!

P r o k o p. Botor kívánat! Fogjátok körül.
El fegyverét!

K e l e d. Nem; fegyverem, mig élek,
Nem fogja senki tőlem elcsikarni.

I s o n d a. Jó ég, kegyelmezz!

Ricardo. Rabló hős, negédes
Véred hevét im most lecsillapítom.

(Megrobanja.)

Izonda. Atyám!

Prokop. Szemembül el, gonosz leány!

Keled. Sereg egy ellen, gyáva szolgáló nép!

(Küzdve a rejtekajtó felé vonul.)

TIZENEGYEDIK JELENET.

Bojta (magyar fegyveresekkel a rejtekajtón jő).

Előbbie k.

Bojta. Uram, vezér, im hivedid!

Keled. Hozott ég!

Prokop. Rut árulás! — Ez a te mived? Oh
Mért nem siettem sirba őseimhez,
Hogy ezt ne érjem!

Keled. Váradat ne féltsd;
Azt nyílt csatában vesszük birtokunkba:
Reszkess hadunktól! Én itt csak leányod
Kezét esengtem: megtagadtad azt,
Várad, leányod hősi harc jutalma
Leendnek.

Ricardo. Oh düh! így mer ő beszélni?

Keled. Ah Izonda! mért szivednek
Nem figyeltél szűz hevére?
Szétenyészik érzetednek
Kéjsugáros égi bére!
Hivedet mért nem követted?
Én megyek — csatára érted;
S majd a harci zaj tüzében
Védni újra eljövök.

I z o n d a. Menj! fohászaim követnek
 A csaták zajos terére;
 Hő szerelmem végzetednek
 Útain legyen vezére!
 Nem felejtlek: — élni érted!
 A mióta szűm megértett,
 Bárha kinok tengerében,
 Kéj nekem, nagy és örök!

P r o k o p. Áldozatja vak hevednek,
 Elragadt a szív szeszélye!
 Mérge forr ez agg kebelnek,
 Melly hason bünt még nem ére.
 Kincs valál nekem; de élted,
 Bár keress vadd szittyavértet,
 Elhunyard kezem dühében . . .
 Árulást nem, nem türök!

R i c a r d o. Most kezemben életednek
 Sorsa, vérboszúm elére.
 Meg nem óv a szép kegyesnek
 Érted égő szenvedélye.
 Őrszemem kerülni vélted?
 Kába vagy, ha azt remélted!
 Lázgyötört szívem dühében,
 Födre vérfüzért tűzők!

B o j t a s a magyar vitézek.
 Jer, vezér! megóvjuk élted!
 Bármi nagy legyen veszélyed:
 Bizz' vitézid fegyverében,
 Kész csatára hős kezök!

O l. v i t. Most eloltjuk átkos élted;
 Meg nem óv ma szittyavérted.

Karjainknak ellenében
Tomba gyáva fegyverök!

Izonda. Atyám!

Keled. Izonda, jer, kövess!

Prokop. (leányához). Szememből!

(Tova taszítja; Izonda ajultan Bella karjaiba rogy.

— Ricardora mutatva.) Reá, vitézek!

Keled. (Küzdve a rejtökajtó felé vonul, melyet vitézei áll-
nak körül.) Vissza!

Ricardo. Elrohant!

(A kárpit lefoly.)

HARMADIK SZAKASZ.

Kora reg sütéte. — Sátor a magyarok táborában, mint az első
szakaszban, egy kerovettel a szin mélyén balról.

ELSŐ JELENET.

Keled.

A keroveten ledőlve egészen fölfegyverzetten szendereg; körülé
— mintegy fátylon át láthatólag — megjelennek a Habszürek.

Habsz. Szenderegj, vitéz levante,

Csöndes álm enyhölén;

Hösi munka vár karodra

A közel nap regelén;

Keled (álmában). Izonda! . . .

Habsz. Szűd leánya leng körülé

Álmaid bájképein;

Szenderegj — reményein

Kéjtelibb jövőnek! (Eltűnnek.)

Keled. (álmában). Jer, ne félj! . . . Te eltűnél! . . . Ah

MÁSODIK JELENET.

Keled. — Ricardo.

Ricardo (magyar fegyverzetben jő).

Itt, sátorában volnék, düh- s boszúmmal,
A megvetett szív pokla bős hadával . . .
Nem látom őt

Habszűzek (mint főnebb ismét megjelennek).

Ébredj fel, ébredj, o vitéz!

„A gyilkos véraczéla

„Fejedre mérve, süjtni kész,

„Miként pokol haragja,

„Fel, fel vitéz!

„Ne szenderegj tovább;

„A gyáva kéz

„Kinyujtja rád vasát! (Eltűnnek.)

Ricardo. „Mi hangok? . . . megszűnének.

„Meg; s csöndes ismét minden, mint a
sirban.„Nem látom őt . . . O sors, vezess nyoma-
mába! . . .

Ah! . . . ott

Megleltelek, meg, átkozott,

Vad szittyá — áldozatra!

O mint sovárgtam düh között

Ez édes pillanatra.

O kéj! boszúm közel; szívem

Mikép repes miattad!

Mit esdtem, ég! magadtad:

Vérét kionthatom.

(Kézében vont aczéllal Keled felé rohan.)

Habszűzek (megjelennek, mint főnebb).

A gyáva gyilkos! im,

Orozva ölni kész . . .
 Fel, fel, vitéz!
 „Mig eljöend megóvni
 „Veszélytől kedvesed.
 „Fel, fel, vitéz!
 „Mig eljöend megóvni
 „Szerelme édenét,
 „Fel, fel, vitéz! (Klitzmek.)

Keled (álmában).

El, el! . . . te gyilkos! . . . A csatában . .
Ricardo Mi ez? mi hüvös ének? . . reszketek . .
 Szégyen reám. — Fel! csak fülem zugott.
 — Halj meg, gonosz faj! (Keled felé rohan.)

HARMADIK JELENET.

Keled. — **Ricardo.** — **Izonda.** — **Bojta.**
 Később néhány magyar vitéz.

Izonda. (Bojta kíséretében jön, s a Keled felé rohanó Ricardonak utját állja.)

Ah, megállj, Ricardo!

Ricardo. Te itt? . . . (Kardját elejti.)

Bojta. (Ricardo kardját fölvéve.)

Derék hős! így mersz titkon ölni? . .

Keled. (Félrevezve.)

Mi zaj? . . Izonda! . . Háf, nem álmodám,
 Midőn legitt hön szümre zártalak? . . .
 Hanem Ricardo? . . .

Bojta. Ölni jött: e kard

E pillanatban hullt ki orkezeből,
 A mint Izonda sátorodba lépett.
 De önvasával küldöm őt . . .

Keled. Ne bántsá;
 Vitéz karod ne fertőztesd meg így,
 Hű Bojta; nincsen fegyver oldalán.
 Add vissza kardját. Térjen szirtlakába,
 S ott mondja el: mint büntet a magyar.

Ricardo. Inkább szeretném a halált; kinosb
 Eltűrnöm e vad nép botor negédét.

Izonda. Nagylelkű hős! . . .

Keled. O szívem kedvese,
 Éltem fölött te öröködél . . .

Izonda. O ezzel
 En életemnek tartozám, Keled!

Keled. De mint jövel? szólj!

Izonda. Miként madár kis fészkből

Elűzve — védgalyakra:

Atyámtul eltaszítva,

Feléd úgy szállok én.

Az árva, hontalan leány

Ím, jő: szívét követve,

Feléd, o hős levante,

Fogadd fel, óvd meg őt!

Keled. Legyen hű keblem mélyiből,
 O sors, kegyed megáldva!

Te hontalan, sem árva

Ne légy a hős ölén.

Ne félj, ne, karjaim között:

Jer, ah, pihenj szívemre;

Egek dicső követje

Ne féld az üldözöt!

Ricardo. Megóvta gyilkom élitől

A vad magyart, a kába!

Órult hevét dijába

Le, oh lehűtöm, én.
 Kezemben újra fegyverem :
 Nyugonni nem fog éle,
 Boszúm míg el nem érte
 A dőre vakmerőt.

Keled. El veled, szememből!
 Ne bántsa senki, Bojta, táborunkban :
 Gondod legyen rá!

Ricardo. Oh düh! . . .
 (El Bojtával a vitézekkel. — Szürkület. — Kőrtriadás.)

Keled. Harczi jel!
 Csatára hi.

Izonda. Te mégysz?

Keled. Csatázni, kedves!

Izonda. Nagy Isten! ott lesz, oh Keled, atyám is ;
 Ah!

NEGYEDIK JELENET.

Izonda. — Keled. — Bojta.

Bojta. Támadóra harsogott a kürt . . .

Keled. Megyek . . . Maradj te, szép szűz, sátorom-
 ban . . .

Izonda. Veled . . . atyámhoz . . . el! . . .

Keled. Feletted őrt

Itt Bojta áll; ne rettegj: fürteidből

Egy szál se hulljon porba . . .

Izonda. Nem; . . . megyek!

Ah bocsáss, bocsáss apámhoz . . .

Ősz fejére vész tolul:

Eltaszíta bár magátul,

Még atyám maradt ő!

A halál, ha megszakasztja
 Bütetézett napjait:
 Mint viselje átkait
 Szűm a szenvedő?!

Keled. Maradj, Izonda, esdlek, kényszeritlek.

„Mért kitenni illy veszélyre,
 „Oh leány szüz étedet?
 „Meg atyád nem mentheted
 „Gyöngé karjaiddal!
 „Hont adok, atyád leszek . . .
 „Oh maradj! maradj te itt,
 „Nem kiméli napjaid
 „A harc — a létölő!

Izonda. Bocsáss!

Keled. „Izonda, oh maradj!

Izonda. „Atyám! . . .

„Keled! Szerelmem! . . .

Keled. „Bojta, ör leszesz!

(Izonda el Bojtával a sátor baldoldalán. Keled más felől szinte el.)

V á l t o z á s.

Regkorány — Tihanyvár ostromállapotban. Hástyáin olasz fegyveresek, a szin mögött csatazaj, mely egyre közeledik, míg majd az ostromló magyarok berohanva, a vártéren folytatják harcukat.

ÖTÖDIK JELENET.

Keled. — **Ricardo** (küzdve a szin mélyén jönnek).

Ricardo. „Jer, vártalak már, szép vitéz!

Keled. „Karom tusára, íme kész. (Összecsapnak.)

„Igy, nyílt csatában küzdök én.

Ricardo. „Pokolra küldöm lelkedet . . .

Keled. „Beszélni, látom, tudsz, legény . . .

Ricardo. „Hah! (Hanyatlak) Jól csapott . . . (Kiesik.)
 Keled. „Rut nyelvedet
 „Megnémította már e kéz. (Küzdeni megy.)

HATODIK JELENET.

Uz ub. — Prokop. — Utóbb Keled. —
 Olasz s magyar vitézek.

Uz ub. „Megállj, ne fuss, olasz vezér!

Prokop. „Nyelved, tudom, büszkén beszél,
 „Hanem karom csapásait . . .

Uz ub. „Hadúr! ne hadd magyarjaid. (Összecsapnak.)

Prokop. „Vad, büszke nép . . .

Uz ub. „Ha életed,
 „Puhult olasz, még szereted!

Keled (jó). „Izonda apja! . .

Uz ub. „Védd magad,
 „Erő ha van karodban.

Prokop. „Megérzed sujtó kardomat . . .
 „Örülni fog pokolban
 „A sátán látva lelkedet . . .

Keled. „A várparancsnok! . . Tégedet
 „Én sujtalak halálra (Rácsap.)

Prokop. „Te vagy, leányvitéz? . . . Hah! (Kardja
 kettétörök.)
 „Pokolra, rossz aczél . . .

HETEDIK JELENET.

Izonda. — Bojta. — Voltak. — Olasz
 hölgyek. — Több olasz s magyar vitézek.

Izonda. „Atyám!

Keled. (A lefegyverzett Prokopra mutatva.)
 „Foglyom, vezér! ha engeded . . .

I z o n d a. „Atyám, te élsz! . . S te, o Keled! . .

U z u b. „Legyen. — Vitézim, bátor bajnokok,

„A vár, mit ősink bírtak egykoron,

„Miénk. Keled volt első ormukan,

„E szép fogoly szűz itt övé legyen.

K e l e d. „Vezér, kegyed nagy!

U z u b. „Egy csapat sereggel,

„Botúz sorából, őrizd addig is,

„Fejdelmi Árpád mig mást rendelend.

K e l e d. „Uram, vezér! hön megőrzöm azt.

I z o n d a. „Atyám, te élsz, és én veled . . .

P r o k o p. „Mi élet

„Ez?

I z o n d a. „Megbocsátasz, nemde, gyermekednek?

P r o k o p. „Fogoly vagyok, mit kérsz tőlem kegyel-
met?

K e l e d. „Fogoly; de benned a hőst és apát

„Tisztelni fogja e kebel. Szabad vagy!

(Leoldja bilincseit.)

I z o n d a. „Atyám, bocsánat! . . Boldog gyermeked

„Csak úgy leend, ha szíve hő frigyét

„Kezed megáldja.

P r o k o p. „Oh sors, kinosan

„Nehézkedett rám vaskarod! De mit

„Tegyek? . . . Leányom ő; és a bilincset

„Ez agg tagokról hive oldja le

„Áldás reátok! . .

I z o n d a. „Boldog pillanat!

„Mit szerelmem édes álma

„Bájreményben alkotott:

„Kéj valóban áradott

„Rám e pillanatban.

„Hős, kiért szívem hevüle,
 „És atyám, ki áld, szeret:
 „Bírlak, ime, titeket
 „Égi vonzalomban.

U z u b. A győzelemdalt, harczszokott vitézek !

M i n d. Nagy Hadúr! mosolygj egedből

Fegyverünkre lángérőt,
 Győzelemre vidd szünetlen
 A magyart a hadverőt.

Hont szerezni elhozál te

Őseink szent telkire:
 Tűz babért, tűz hervadatlant,
 Hős vezérink fűrtire.

És csatával, véradóval

Megveendjük e hazát;
 Hadd: utódunk magzatának
 Fénysugárban adja át.

(A kárpit lefoly.)

Á r a 20 kr. p. p.

Österreichische Nationalbibliothek

Digitized by Google 3

